

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomæ

Suárez, Francisco

Moguntiaë, 1620 [erschienen] 1621

Cap. 3. An Pater sit principum Deitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84432)

potius carentia habitudinis, vel intelligitur esse ad aliquam personam, v.g. ad Filium, vel Spiritum sanctum, quatenus ab illis Pater non generatur: & hoc etiam est friuolum, tum quia (vt recte ait Augustinus supra) esse ingenitum est prius, & in suo conceptu omnino dependens ad hoc, quod aliquid procedat ab ingenito, tum etiam, quia inter homines vnum non esse genitum ab alio non est respectus realis.

6. Dicendum ergo est, de formali significari tantum illa voce priuationem omnis originis realis. Ita D. Thom. d. q. 33. art. 4. & in 1. dist. 28. q. 1. artic. 1. ad 1. Idem tenet Scotus ibi q. 2. Capreol. q. 1. art. 1. Caiet. & Thomista omnes. Solet autem Bonaventura citari in contrarium, sed immerito, vt patet ex q. 1. 2. & 3. vbi solum ait, *Ingenitum de formali dicere negationem, fundamentaliter vero aliquid posituum.* Quod etiam habet Durand. ibi q. 1. & alij non negant, nec negare possunt. *Latam dicam.*

7. Alii ergo de significato formali, quod priuationem, ex dictis evidens est, & declarat in dicto Concilio Toletano in his verbis, *Si modum, quo Pater consistit, querat cum eum a nullo alio ortum videas, ingenium appellabis.* Sic etiam Basiliius 5. contra Eunomium circa hanc inuenit, *ingenium, inquit, quod natum non sit, demonstrat.* Idem expresse habent Epiphanius & Augustinus supra, & ratione constabit ex dicendis, quia non potest aliter hanc notio à paternitate distingui. Quod verò Bonauent. & Durand. addunt de fundamento posituum: negari etiam non potest. Quia hæc priuatio non solum actum, sed etiam capacitatem originis negat in tali persona, vt talis est, & ideo necessario, & ab intrinseco illi conuenit, omnis autem negatio, vel priuatio hoc modo rei inconueniens fundamentum habet in propria eius perfectione: ergo hoc fundamentum etiam reperitur in prima persona respectu talis priuationis. Neque in hoc est difficultas.

8. Sed nonnulla est in explicando, quod fit hoc fundamentum. Aliqui enim concludunt, esse posituum quandam rationem, seu formalitatem in Patre inuentam, & distinctam ratione ab essentia, & à paternitate, quam dicunt circumscribi à nobis per illam negationem. Ratio est, quia hæc vox indicat specialem primæ personæ dignitatem, ratione distinctam à dignitate Patris, illa autem dignitas non potest consistere in sola negatione, quia negatio vt sic nullam perfectionem importat: ergo consistit in fundamento illius negationis: ergo est aliquid posituum, ratione distinctum à paternitate, & essentia. Maior probatur, quia alias innascibilitas non esset notio distincta à paternitate. Quod si inquiratur, quid sit illud posituum, respondent, esse rationem primi principij, seu fontalis plenitudinis, vt ait Bonauentura supra, & dist. 24. quaest. Confirmatur hæc sententia ex Patribus, qui aliquando dicunt, ingenium significare modum existendi primæ personæ, vt videre licet in Basil. 4. contra Eunomium, c. 2. Nazianzeno orat. 23. Damasceno lib. 1. de fide cap. 9. Cyrillo lib. 1. Theauri c. 4. modus autem existendi posituum quid sit.

9. Longe tamen verior est sententia D. Thomæ supra, quam rota eius schola sequitur. Innascibilitatem formaliter consistere in priuatione, pro fundamento autem nihil aliud dicere, nisi paternitatem, vel ad summam paternitatem simul cum actiua spiratione. Quod sufficienter demonstratur hac ratione. Quia in Patre nihil posituum est, nisi essentia, vel relatio: ingenitum autem, vt sic, non fundatur in sola essentia, quæ communis est, & in qua sola non intelligitur innascibilitas per modum priuationis, vt dixi. Vnde licet essentia possit dici radix innascibilitatis secundum rationem, quia ab illa quasi manat proprietates, ratione cuius persona est innascibilis, iuxta dicta capit. precedenti, non tamen Suarez: de Deo trinituno.

est proprium, & quasi formale fundamentum innascibilitatis, ergo necessario debet esse relatio. Secundo declaratur in hunc modum, quia paternitas ex intrinseca ratione sua habet, quod fit ante omnem originem, quia constituit principium primæ originis, ante quam non potest esse origo, ergo ex propria ratione habet constituere personam sine origine ab alia, hoc autem est esse fundamentum innascibilitatis.

Tertio destruendo fundamentum, seu declarationem alterius sententia. Cum enim dicitur, illud posituum esse rationem primi principij, duo ibi includuntur. Vnum est ratio principij, & hoc sine dubio posituum est, tamen, vt recte dixit Augustinus supra, hoc non explicatur nomine ingeniti, nam licet aliqua persona non esset genitor, nec principium, posset esse ingenita, si non esset ab alio, quia hæc vox significat, quid non fit, non autem quid fit. Deinde, vt addit D. Thomas, etiam si ingenitum aliquo modo dicat rationem principij, saltem pro fundamento, illa ratio non est distincta à ratione Patris, vel spiratoris, vel si sumatur confusa abstractendo ab vtraque, sic non pertinet ad notiones, vt supra tetigi, & iterum dicam capit. sequenti. Alterum ibi inclusum est ratio primi, & hoc si dicat habitudinem, ad secundum, non est aliud in Trinitate quam esse Patrem, si verò dicat habitudinem ad priorem, sic non dicit posituum quid, sed negationem prioris, ergo nihil posituum relinquitur ratione distinctum, quod significari possit pro tali fundamento.

Dicunt verò aliqui, illud quidem fundamentum esse posituum, & relatiuum, non ratione reali, sed rationis. Est tamen probabilis fuga, & non sibi constans. Quia relatio rationis non dicit maiorem dignitatem, quam priuatio: si ergo propter dignitatem negat priuationem, cur illam ponunt in relatione rationis? Quod si dicant non relationem rationis formaliter sumptam, sed fundamentum eius pertinere ad dignitatem, de illo fundamentum redibit quaestio, an sit sola paternitas, vel aliquid aliud reale: hoc enim posterius neque ab eis admittitur; si autem dicatur prius recte concluditur, ingenitum pro fundamento nihil aliud, præter paternitatem habere. Et præterea illa relatio rationis, vel est ad alias personas, & hoc non, quia ingenitum, vt sic, concipitur, vt abstractens à respectu ad personas procedentes, vel est ad personam priorem, & sic relatio illa supponit negationem prioris, tantum abest, vt possit esse fundamentum eius.

Ad rationem autem alterius sententia respondendum est lib. 5. capit. vlt. vbi ostendimus, cur hæc priuatio constituatur, distincta notio, quamuis non dicat posituum aliquid à paternitate distinctum. Nihilominus tamen verum est, quod D. Thom. dixit, notionem hanc ad dignitatem pertinere, quia per illam negationem explicare intendimus. Primæ personæ dignitatem: dicimus autem hanc dignitatem non esse aliam à paternitate ipsa. Quæ nostro modo concipiendi, ex vi suæ rationis duo includit. Vnum est, quod per se, seu à se fit, per immediatam coniunctionem cum essentia, prout explicauimus cap. precedente, & hoc declaramus per hanc negationem. Alterum est, esse constitutum principij generandi, quod Pater nominatur.

CAPVT III.

Virum sit proprium primæ personæ, esse principium Deitatis.

Hæc locutio est frequens apud Patres, & nonnullam habet obscuritatem, & ideo explicanda est, simulque declarabimus alias locutiones, vel attributa, quæ de Patre dici solent. Reperitur ergo illa

10. *Basilii fundamentum aliorum opinionum. Gradatius.*

11. *Evasio pro ducitur.*

12. *Ad rationem*

De fundamentis illius priuationis.

Vna sententia.

illa locutio apud Dionysium cap. 3. de diuinis nominibus, vbi Patrem vocat *fontem celestis diuinitatis*. Ita etiam loquitur August. 4. de Trinitate capit. 2. circa finem, & Athanas. orat. contra Gregales Sabellij. Item Concil. Toletan. 11. in confessione fidei vocat *fontem, & originem totius Deitatis*. Idem Concil. Florentin. sess. 24. in literis vnionis. Difficilius Concil. Vormaciense in confels. fidei Patrem vocat principium totius Trinitatis.

2.
Difficultates circa 2.
primam.

Duo ergo explicanda sunt. Primum, quomodo possit Pater esse principium Deitatis, cum Deitas non procedat, nec generetur: aut Trinitas, cum repugnet totam Trinitatem habere principium: alioqui esset ab illo distincta, nam principium, & quod est à principio, distincta sunt. Secundum est, cur esse principium in diuinitate specialiter attribuat Patri, cum etiam Filius vere, ac proprie sit principium ad intra, vt definit Concil. Florentin. & in sequentibus late videbimus.

3.
Ad primam difficultatem.

Ad priorem partem respondent D. Thom. & ceteri Theologi, Patrem non appellari principium Deitatis, eo quod ipsam Deitatem producat, sed quia Deitatem communicat. Vnde nomen Deitatis, in illa locutione positum, non significat proprium terminum relationis principij, vt constat, quia ille terminus debet esse realiter distinctus à principio, sed significat formalem terminum, seu naturam, in qua tale principium sese communicat. Ita fere exponunt Magister, & cum ipso alij Scholastici in 1. d. 29. Qui dicunt, Patrem vocari principium totius Deitatis, quia est principium omnis personæ, cui per originem communicatur diuinitas. Principium autem Trinitatis dicitur, non quia tota Trinitas, aut omnes eius personæ ab eo procedant: hoc enim plane falsum est, vt ratio facta probat, sed quia multiplicatio personarum Trinitatis ab illo ducit originem. Est ergo principium Trinitatis, non conditum ab illa, sed in ea conclusum, tanquam prima persona, quæ est aliarum fons, & principium. Inter has autem duas locutiones, hæc posterior minus vitata est, & ideo non est vsurpanda, vel clarioribus verbis explicanda est. Prior verò adeo iam vulgaris est inter Patres, & Theologos in hac materia, eiusque sensus ita ex vsu declaratus est, vt licet in rigore verborum videatur habere aliquam improprietatem, sine scrupulo vsurpari possit.

4.
Ad secundam difficultatem.

Ad alteram partem propositam respondendum est ex doctrina Patrum, Principium generaliter sumptum non esse proprium attributum Patris, vt ratio facta probat, & sumitur ex cap. Firmiter, de summa Trinitate, & Augustino 15. de Trinitate, cap. 13. Nihilominus tamen esse principium sine principio, seu esse principium primum in illo ordine, est Patri proprium. Nam Filius est principium de principio. Item Filius est principium tantum vnus processionis. Pater autem est principium vniuersale in illo ordine, scilicet omnis processionis, quæ intra Deum esse potest.

Vnde ad hoc significandum vocant etiam sancti primam personam *fontem Deitatis*, & Bonauentura loco supra citato dixit *meo esse fontalem plenitudinem*: nam fecunditas diuinæ naturæ in illo est per se, & sine dimanatione: & ideo in illo est ad omnem actum illius fecunditatis: in Verbo autem est per processionem à Patre, & ideo non est ad omnem productionem ad intra.

Hoc etiam solius explicant sancti nomine Originis tribuentes Patri, quod sit *Origo personarum*, vt videlicet in Concilio Toletano 6. in confels. fidei. Ibi autem origo non sumitur pro ipsa processione, vt apud Scholasticos accipi solet, sed pro Principio primo omnis processionis. Hinc etiam Chrysostomus orat. 9. in fine, 5. tom. Patrem vocat *Radice[m] sancti illius fructus*. Augustinus 3. contra Maxim. capit. 14. vocat *Auctorem*. Quam vocem interpretans Diuus Thomas quæst. 33. articul. 1. dicit, idem significare, quod principium primum. Verum est, Hilarium 2. & 4. de Trinitate etiam Filium vocare *auctorem Spiritus sancti*. Et ideo Phebadius libro contra Arianos, Patrem vocat *auctorem sine auctore*. Denique idem sensus Bonauentura in 1. distinct. 29. articul. 1. quæst. 1. ad 2. de hac voce *Initium*, nimirum, si sumatur pro primo principio, tribui posse Patri. Tamen quia illa non est propria, & vitata significatio illius vocis, nam magis videtur significare durationis, aut existentiam initium, ideo cauenda est: nam potest generare suspectum sensum. Vnde Concilia potius negatiue loquuntur dicentia, diuinas personas non habere initium sui esse. Quod etiam ex Hilario 4. de Trinit. notarunt Magister, & D. Thom. in illa dist. 29.

Ex quibus omnibus constat, per omnes has voces non significari nouam proprietatem, vel notionem Patris. Quia per illa omnia attributa solum manifestatur, vt Primum principium intra Deitatem. Nomine autem principij significari potest, aut ratio generalis confusa, & hæc non numeratur inter notiones, vel proprietates, vt constat ex dictis lib. 5. aut significari potest principium particularium processionum, & sic nihil dicit præter paternitatem, & ad summum complectitur spirationem actiuam. Quod autem additur primum solum notat carentiam originis, quæ per *inmascibilitatem* declaratur, vt dixi. Posset autem hic tractari, an hoc nomen, *Principium*, analogum sit in Deo, vt dicitur ad intra, & ad extra, vel etiam vt dicitur ad intra de Patre, & Filio. Sed hæc res est parui momenti, & priorem partem sufficienter tractauimus in primo tomo, Metaphysice disp. 1. de causis. De posteriori dicam aliquid infra in fine capit. 7. libri 10. De analogia verò huius vocis *Pater*, dicam libro sequenti disputando de Filio. Denique de nomine *Causa*, an possit Patri attribui ad intra dixi supra 1. libro, & ideo de prima persona hæc sint satis.

Finis Libri Octauus de Trinitate.

INDEX